

הגילוי הנפלא של המקובל האלקי רבי נתן שפירא זי"ע פנחס שהציל את ישראל כשנזכר בהלכה שכולם שכחו זכה להיות אליהו שעתיד לפתור את כל הספקות בתורה

ממשה רבינו עצמו, ובזכות הלכה זו שנזכר בה והזכיר אותה לכל ישראל, כשקיים הלכה זו במעשה שקינא קנאת ה' צבאות והרג את זמרי, הציל את כל ישראל מכליה.

תשבי יתרץ קושיות ואיבעיות

לפי זה מבאר רבי נתן שפירא, כי מטעם זה יזכה פנחס הוא אליהו מדה כנגד מדה לעתיד לבוא, לבאר כל הקושיות והספקות שנתעוררו בתורה במשך כל ימי הגלות, כמו שמצינו בגמרא פעמים רבות בספק הלכה שלא נפשטה מילת "תיקו", ומורגל בפי העולם שהכוונה בזה על הנוטריקון: ת'שבי יתרץ קושיות ואיבעיות. ומקור הדבר ב"תוספת יום טוב" (סוף עדיית) שהביא נוטריקון זה.

וכתב על זה הגה"ק החיד"א ב"מראית עין" על אגדות הש"ס (יבמות צו): "ונשארו בתיקו, שהוא ראשי תיבות ת'שבי יתרץ קושיות ואיבעיות. והגם כי הרב יעב"ץ ז"ל בספר לחם שמים סוף עדיית הלעיג על זה, לא ראה דבספר הקדוש קנה כתב כן, גם הרמב"ם ז"ל בשני פרקים שלא נדפסו בהקדמתו לפירוש המשנה והמה בכתובים כתב כך".

ובאמת דבר זה שעתיד אליהו הנביא לפתור כל הספקות בתורה, יש לו מקור ברור בדברי הנביא (הושע י-ב): "נירו לכם ניר ועת לדרוש את ה' עד יבוא ויורה צדק לכם". ומצינו הפירוש על כך בגמרא (בכורות כד.) על ספק בהלכה:

"ראה חזיר שכרוך אחר רחל [שהוא דבוק אחריה והיא מניקתו, והשאלה היא אם זה סימן שהוא בנה אלא שיש לו צורת חזיר או לא], פטורה [האם] מן הבכורה [והנולד אחריו אינו בכור], ואסור

"נראה לי שאליהו התשבי הוא יפרש קושיות ואיבעיות לעתיד, ואז יהיה שלום בין התלמידי חכמים, וזה שנאמר הנני נותן לו א"ת שהוא ראשי תיבות א'ליהו ת'שבי, כדי 'בריתי' שהוא התורה, שהוא יעשה 'שלום' בין התלמידי חכמים שהם מרבים שלום בעולם. וזה זכה אליהו בשביל שאמר למשה, לא לימדתני רבינו הבעל ארמית קנאים פוגעים בו וכו', ומאחר שהיה מזכיר הלכה לרבו, לכן יזכה לעתיד שהוא יהיה לפה למשה ויפרש כל התורה".

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, להתעמק ולהשתעשע בביאור דבריו הקדושים אשר יסודתם בקודש, על מה ששינוי בגמרא (סנהדרין פב.) בענין זמרי בן סלוא שהביא את כזבי בת צור למשה רבינו:

"תפשה בבלוריתה והביאה אצל משה, אמר לו [זמרי למשה], בן עמרם זו אסורה או מותרת, ואם תאמר אסורה, בת יתרו מי התירה לך. נתעלמה ממנו הלכה [הבועל ארמית קנאין פוגעים בו], געו כולם בבכיה, והיינו דכתיב (במדבר כה-ו) והמה בוכים פתח אהל מועד, וכתיב (שם ז) וירא פנחס בן אלעזר. מה ראה, אמר רב, ראה מעשה ונזכר הלכה, אמר לו [למשה], אחי אבי אבא, לא כך לימדתני ברדתך מהר סיני, הבועל ארמית קנאין פוגעין בו, אמר לו [משה], קריינא דאיגרתא איהו ליהוי פרוונקא".

פירוש, מי שקורא את האיגרת שהוא יהיה השליח לעשות מה שכתוב בה, וכן כאן מאחר שרק אתה זכרת הלכה זו, על כן ראוי שתהיה השליח לקיים הלכה זו, וכך עשה פנחס שקם מתוך העדה והרג את זמרי בן סלוא. מבואר מזה כי פנחס זכה להיזכר בהלכה שנשתכחה מכל ישראל, ואפילו מכל שבט לוי, ויותר מזה אפילו

פרשתנו פרשת פנחס חלה תמיד בשבוע הראשון משלושת השבועות של ימי בין המצרים, שבהם אנו מתאבלים על החורבן והגלות ומשתוקקים לגאולה העתידה. ובכן דבר בעתו מה טוב להתבונן במה שזכה פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן הוא אליהו להבטחת הקב"ה, שיזכה לחיים נצחיים ויזכה לבשר לישראל באחרית הימים על הגאולה השלימה, כמו שכתוב (במדבר כה-ו):

"וידבר ה' אל משה לאמר. פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל, בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי, לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום". ומפרש בתרגום יונתן: "את בריתי שלום, הָאֲנָא גְזַר לִיה ית קִימִי שְׁלָם וְאֶעֱבְדִינָהּ מְלֶאךָן קִיִּים וְיִיחִי לְעֵלְמָא לְמִבְשָׁרָא גְאוּלְתָּא בְּסוּף יוֹמֵיָא". פירוש: "את בריתי שלום, הרי אני כורת עמו את בריתי שלום, ואעשנו מלאך קיים ויחיה לעולם, לבשר על הגאולה באחרית הימים".

וצריך ביאור להבין הטעם שזכה פנחס בשכר הגדול הזה, שנעשה אליהו הנביא שיבשר לישראל על הגאולה העתידה, מהו השכר מדה כנגד מדה על מה שקינא קנאת ה' צבאות להרוג את זמרי בן סלוא, והציל בכך את ישראל מכליה.

אליהו הנביא עתיד לברר כל הספקות בתורה

פתח דברינו יאיר בגילוי הנפלא שגילה לנו המקובל רבי נתן שפירא זצ"ל [זקינו של בעל "מגלה עמוקות"], כפי שכתב בהגהותיו על "ספר הגלגולים" לרבינו האריז"ל (פרק נב):

[החזיר] באכילה [מספק שמא אינו בנה אלא נגר אחריה], עד יבוא ויורה צדק לכם, ופירש רש"י: "עד שיבוא אליהו ויורה אם מותר אם אסור".

וכן שנינו במשנה (ב"מ כ.) בספק ממון: "מצא שטר בין שטרותיו ואינו יודע מה טיבו, יהא מונח עד שיבוא אליהו". ועוד במשנה (שם לו.): "שנים שהפקידו אצל אחד זה מנה וזה מאתים, זה אומר שלי מאתים וזה אומר שלי מאתים, נותן לזה מנה ולזה מנה, והשאר יהא מונח עד שיבא אליהו". לפי המבואר זכה לכך משום שהזכיר לכל ישראל הלכה שנשתכחה מהם, לכן גם לעתיד לבוא יורה לכל ישראל לברר להם את כל הספקות בתורה.

"והיה הוא יהיה לך לפה" הכוונה בזה על אליהו הנביא

בדרך זו במסילה נעלה לברר מקחו של צדיק, מה שכתב רבי נתן שפירא בסוף דבריו על פנחס הוא אליהו שהזכיר למשה את ההלכה שנתעלמה ממנו: "ומאחר שהיה מזכיר הלכה לרבו, ולכן יזכה לעתיד שהוא יהיה לפה למשה ויפרש כל התורה".

ביאור דבריו הקדושים על פי מה שכתוב בפרשת שמות, כשסירב משה רבינו ללכת בשליחותו של הקב"ה להוציא את ישראל ממצרים בטענה שהוא לא איש דברים, אמר לו הקב"ה (שמות ד-ד): "הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו, ודברת אליו ושמת את הדברים בפיו ואנכי אהיה עם פיך ועם פיהו והוריתי אתכם את אשר תעשון". והוסיף הקב"ה לומר לו (שם טו): "ודיבר הוא לך אל העם והיה הוא יהיה לך לפה ואתה תהיה לו לאלהים".

מציינו על כך חידוש גדול בזוהר הקדוש (פרשת צו כז:), כי רעיית מהימנא שהוא נשמת משה רבינו גילה לרשב"י ותלמידיו, כי על פנחס שהוא אליהו נאמר: "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן", ללמדנו כי כמו שאהרן היה לפה למשה בשליחותו להוציא את ישראל מגלות מצרים, כן בנו פנחס יהיה לפה למשה רבינו ללמד תורה לישראל לעתיד לבוא:

"פְּנוּנָא דְאַתְמָר בְּאַהֲרֹן הוּא יְהִי לְךָ לְפֶה, הֲכִי נְמִי בְרִיָּה יְהִי לִי לְפֶה דְאַיְהִי אֲוִרְיִיתָא דְבָעַל פְּהַ. גְּגִין דְּהִיבִי דְהִיבִי בְּקִדְמִיתָא כְּבֵד פְּהַ וְכָבֵד לְשׁוֹן, וְהֲכִי יוֹקִים לִי קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא כְּבֵד פְּהַ בְּאוִרְיִיתָא

**פנחס הוא אליהו הזכיר למשה את ההלכה:
"הבועל ארמית קנאין פוגעין בו", והציל בכך את כל ישראל מכליה**

**לכן יזכה לפתור לישראל את כל הספקות בתורה
כפי שרמזו במילת תיק"ו - ת'שבי י'תרץ ק'זשיות ו'איבעיות**

**זוהר הקדוש: "והיה הוא יהיה לך לפה",
רמז על פנחס הוא אליהו שיפרש לישראל תורתו של משה רבינו**

**"והיה הוא יהיה", הוא רמז על הגאולה העתידה,
שהשם הוי"ה אותיות ויהי"ה יתעלה להיות שם יהי"ה**

מבואר מזה כי משה רבינו ביקש מהקב"ה שישלח את פנחס הוא אליהו הנביא, שהוא עתיד להשתלח בגאולה העתידה, כמו שכתוב: "הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם". הנה כי כן מבואר היטב מה שהשיב לו הקב"ה, כי כעת ביציאת ישראל מגלות מצרים אני מצרף אליך את אהרן אחיך, ומה שביקשת שאשלח את פנחס הוא אליהו, אמלא את בקשתך לעתיד לבוא: "והיה הוא יהיה לך לפה", שילמד לכל ישראל את תורתך לעתיד לבוא.

ויש להוסיף תבלין לבאר היכן רמוז במה שאמר הקב"ה למשה רבינו: "והיה הוא יהיה לך לפה", שהכוונה בזה על הגאולה העתידה, על פי הידוע מה שמבואר בדברי רבינו האריז"ל ב"לקוטי תורה" פירוש הפסוק (זכריה יד-ט): "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", כי לעתיד לבוא יתעלו ב' אותיות ו"ה שבשם הוי"ה לאותיות י"ה, באופן שהשם הוי"ה יתעלה לשם יהי"ה. וזהו פירוש הפסוק: "ביום ההוא יהי"ה הוי"ה" - השם הוי"ה יתעלה לשם יהי"ה.

ב"דגל מחנה אפרים" (פרשת תצוה) מפרש בזה רמז הפסוק (שמות כח-טז): "רבוע יהיה כפול", פירוש, "רבוע ד' אותיות השם הוי"ה, יתעלו לשם יהי"ה שהוא "כפול" ב' פעמים שם י"ה. הרה"ק מהרי"א מזידיטשוב זי"ע מפרש לפי זה בנוסח כתר: "הן גאלתי אתכם אחרית כראשית". כלומר אימתי יזכו ישראל לגאולה השלימה, "אחרית כראשית", כאשר אחרית השם אותיות ו"ה יהיו כראשית השם שיתעלו גם כן לאותיות י"ה.

הנה כי כן מבואר היטב מה שרמז הקב"ה למשה רבינו על הגאולה העתידה באומרו: "והיה הוא יהיה לך לפה". פירוש, בגאולה

דְּבָעַל פְּהַ וְכָבֵד לְשׁוֹן בְּאוִרְיִיתָא שְׂבֻכְתָּב, דְּלֹא יִמְרוּן אֲלֵינוּ דְּלֹא אֲשַׁתְּמוּדְעִין לִי, אֲחֲרָא אִיְהוּ, וְאֵלֵיהוּ הוּא יְהִי לִי לְפֶה, יִיְתִי לְתַקְנָא פְּלֵ אֲלֵינוּ סְפָקוֹת וּלְפָרְקָא לֹוֹן".

פירוש: "כִּמּוֹ שְׂנֵאָמַר בְּאַהֲרֹן הוּא יְהִי לְךָ לְפֶה, כִּךְ גַּם בְּנוֹ יְהִי לִי לְפֶה שְׁהִיא הַתּוֹרָה שְׂבֻעַל פְּהַ, מִשׁוּם שְׂכִמּוֹ שְׁהִיִּיתִי בְּרֹאשׁוֹנָה כְּבֵד פְּהַ וְכָבֵד לְשׁוֹן, וְכִךְ יִקִּים אוֹתִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּבֵד פְּהַ בְּתוֹרָה שְׂבֻעַל פְּהַ וְכָבֵד לְשׁוֹן בְּתוֹרָה שְׂבֻכְתָּב, שְׁלֹא יֵאמְרוּ אֵלֵינוּ שְׁלֹא מְפִירִים אוֹתִי, זְהוּ מִיִּשְׁהוּ אַחֲרֵי, וְאֵלֵיהוּ הוּא יְהִי לִי לְפֶה, יְבֵא לְתַקְנָא אֶת כָּל הַסְּפָקוֹת הַלְלוּ וְלִישֵׁב אוֹתָם".

נמצינו למדים מזה, כי מה שאמר הקב"ה למשה: "והיה הוא יהיה לך לפה", רמז לו בכך שלעתיד לבוא יהיה בן בנו של אהרן פנחס הוא אליהו לפה למשה רבינו, לפרש תורתו וללמד לה לכל ישראל. הנה כי כן זהו שביאר רבי נתן שפירא, כי פנחס זכה לכך משום שלימד לכל ישראל את ההלכה שנשתכחה מהם: "ומאחר שהיה מזכיר הלכה לרבו, ולכן יזכה לעתיד שהוא יהיה לפה למשה ויפרש כל התורה".

תשובת הקב"ה על בקשת משה: "שלח נא ביד תשלח"

חשבתי דרכי לבאר הטעם שבחר הקב"ה לגלות למשה במעמד זה: "והיה הוא יהיה לך לפה", על פנחס הוא אליהו שיהיה לפה למשה רבינו בגאולה העתידה, על פי מה שכתוב בסירובו של משה ללכת בשליחותו של הקב"ה למצרים (שמות ד-ג): "ויאמר בי ה' שלח נא ביד תשלח". ופירש בתרגום יונתן: "בְּכַעַו בְּרַחֲמִין מוֹן קְדָמְךָ ייִ שְׁלַח כְּדוֹן שְׁלִיחוֹתְךָ בְּיַד פְּנִיחָס דְּחָמִי לְמִשְׁתַּלְחָא בְּסוּף יוֹמִיא". פירוש: "בבקשת רחמים מלפניך ה', שלח נא שליחותך ביד פנחס שעתיד להשתלח בסוף הימים".

וכן מבואר בזוהר הקדוש (פרשת משפטים קכ.) רמזו הכתוב (קהלת א-ט): "מה שהיה הוא שיהיה" - "מ'ה ש'היה ה'זא" ראשי תיבות מש"ה, כלומר מה שהיה בגאולה הראשונה ממצרים על ידי משה רבינו, הוא שיהיה גם כן בגאולה האחרונה על ידו. וכתב ה"אור החיים" הקדוש (בראשית מט-יא) ליישב איך זה מתאים עם המבואר שמלך המשיח יהיה מזרעו של דוד המלך, ויש אומרים שדוד המלך עצמו יהיה משיח, כי נשמת משיח תהיה כלולה מדוד המלך ומשה רבינו.

נמצינו למדים מזה, כי משה רבינו שיהיה מלך המשיח, עתיד ללמד לישראל את התורה החדשה שיגלה הקב"ה לישראל, ולפי המבואר יהיה משה לעתיד לבוא כבד פה וכבד לשון, שהכוונה בזה שלא יוכלו ישראל להשיג את עומק תורתו, עד שיבוא פנחס הוא אליהו ויפרש את תורתו של משה לכל ישראל, הנה כי כן על כך אמר הקב"ה למשה: "והיה הוא יהיה לך לפה", שפנחס הוא אליהו יהיה לך לפה לפרש התורה שתלמד את ישראל.

אליהו הנביא יפתור את כל הספקות על ידי גילוי שער הנ'

הנה מה טוב ומה נעים לבאר בזה מה שיזכה אליהו הנביא לפתור את כל הספקות בתורה, על פי המבואר בזוהר הקדוש (פרשת צו כז:) ביאור מילת "תיקו" שנזכרה בגמרא על כל ספק הלכה שלא נפתרה: "תיקו חסר ו' דלית ליה תיקון, חסר נון דאיהו עלמא דאתי". כלומר מילת תיק"ו היא בעצם תיקו"ן אלא שחסרה האות ו' שרומזת על עולם הבא.

ויש לומר הביאור בזה, כי הסיבה לכל ההלכות שלא נפשטו ונשארו בספק עד לעתיד לבוא, היא מפאת שביורו הלכה זו הוא משער הנ' שבגלות אין לנו השגה בו, לכן לעתיד לבוא שיגלה לנו הקב"ה גם את שער הנ' בבחינת: "תורה חדשה מאתי תצא", אז יתבאר כל הספקות שבתורה. וזהו ביאור הזוהר הקדוש כי מילת תיק"ו היא מילת תיקו"ן אלא שחסרה האות ו', להורות כי הספקות שבתורה הם מחמת שחסר שער הנ' מנ' שערי בינה, וכאשר יגלה לנו הקב"ה את שער הנ' לעתיד לבוא, תתעלה מילת "תיקו" למילת "תיקון", ואז יתבררו כל הספקות שבתורה ויבואו לידי תיקונם.

נמצינו למדים מזה ביאור חדש במילת "תיקו", אשר כפי המבואר היא נוטריקון ת'שבי

"תורה חדשה מאתי תצא". עתיד הקב"ה לגלות שער החמישים מנ' שערי בינה שלא היה למשה רבינו

סידור האריז"ל: "ולא יכלו להתמהמה", שלא ישקעו בנ' שערי טומאה שאז לא היו יכולים לצאת ממצרים

שער נ' של הטומאה הוא איסור העריות, שהיו ישראל גדורים במצרים, ובזכות זה לא שקעו בנ' שערי טומאה

עצתו של בלעם להחטיא את ישראל בעריות כדי שישקעו בנ' שערי טומאה ועל ידי זה לא יהיה להם תיקון

מה שמחדשים בתורה הוא מדליו, ממה שדלה דלה משה שהכל רמזו בתורה שבכתב. ואמר לשון דלי, לומר כי בערך פינה הגדולה אשר עתיד ה' לגלות לישראל בסוף הדורות בימי מלך המשיח, שהוא שער החמישים של בינה, כל המ"ט הם בגדר דלי בערכו, ואמר כי הגם שעתה הוא דלי, זרע ישראל יזכה לקחת מים רבים שהוא שער החמישים, והוא אומרו זרעו במים רבים".

מעתה לא נפלאת היא לומר, כי על שער הנ' שעדיין לא נתגלה בעולם ויתגלה רק לעתיד לבוא, אומר הקב"ה לישראל: "תורה חדשה מאתי תצא", שילמד את ישראל כל הסודות התורה הגנוזים בשער הנ'. וזהו ענין אור הגנוז שמבואר בגמרא (חגיגה יב.) שגנוז הקב"ה לצדיקים לעתיד לבוא.

הקב"ה ילמד תורה חדשה לישראל על ידי מלך המשיח

והנה מציינו במדרש (ילקוט שמעוני ישעיה כו רמז תכט) כי מלך המשיח ילמד את התורה החדשה לישראל: "עתיד הקב"ה להיות יושב בגן עדן ודורש, וכל הצדיקים יושבים לפניו, וכל פמליא של מעלה עומדים על רגליהם, וחמה ומזלות מימינו של הקב"ה, ולבנה וכוכבים משמאלו, והקב"ה יושב ודורש תורה חדשה שעתיד ליתן על ידי משיח". וכבר אמרנו כמה פעמים כי דבר זה רמזו בשם משי"ח נוטריקון מ'שיח יגלה ש'ער ח'מישים.

נקדים עוד מה שמבואר בזוהר הקדוש (פרשת בראשית כה:) כי משה רבינו שהיה הגואל הראשון ביציאת מצרים יהיה מלך המשיח לעתיד לבוא, ונרמז בכתוב (בראשית מט-י): "לא יסור שבט מיהודה, דא משיח בן דוד, ומחוקק מבין רגליו, דא משיח בן יוסף, עד כי יבא שיל"ה דא מש"ה, חושבן דא כדא". פירוש שיל"ה בגימטריא מש"ה שיהיה משיח.

העתידה אשר אז יתקיים: "והיה הוא יהיה", שהשם הוי"ה שהוא אותיות ויהי"ה יתעלה לשם יהי"ה, אז פנחס הוא אליהו "יהיה לך לפה", ללמד ולפרש תורתך לכל ישראל.

אמר הקב"ה תורה חדשה מאתי תצא

ונראה לבאר ענין התורה שעתיד משה רבינו ללמד לישראל על ידי אליהו הנביא שיהיה לו לפה, על פי מה שאמר הקב"ה על ידי הנביא (ישעיה נא-ד): "כי תורה מאתי תצא". ודרשו חכמינו ז"ל במדרש (ויק"ר יג-ג): "אמר הקב"ה תורה חדשה מאתי תצא". וצריך להבין ענין התורה החדשה שיגלה לנו הקב"ה לעתיד לבוא.

ויש לומר הביאור בזה על פי מה ששינונו בגמרא (ראש השנה כא:): "חמישים שערי בינה נבראו בעולם, וכולן ניתנו למשה חסר אחד, שנאמר (תהלים ח-ו) ותחסרהו מעט מאלקים". אמנם ידוע כי לעתיד לבוא בביאת המשיח יתגלה גם שער החמישים מנ' שערי בינה, ומקור הדבר ב"פרי עץ חיים" (שער הברכות פרק ב):

"והנה כ' זו רמוז לכתר, והוא כתר דל"ב נתיבות חכמה דכתיב (איוב כח-ז) נתיב לא ידעו עיט, וכתר זה הוא שלא השיג משה רבינו ע"ה, כי הוא סוד הנ' דנ' שערי בינה שנעלם ממשה, ולעתיד נאמר (ישעיה נב-ג) הנה ישכיל עבדי, בסוד (במדבר יב-ז) לא כן עבדי משה, בסוד (תהלים טז-ג) לקדושים אשר בארץ המה', דהיינו ישיגו כל הנ' שערי בינה שבגימטריא המה'".

וכן כתב ה"אור החיים" עוד בפרשת בלק בדברי קדשו על הפסוק (במדבר כד-ז): "יזל מים מדליו וזרעו במים רבים".

"הכוונה על פי דבריהם (שמו"ר כח-ו) כי כל איש ישראל קיבל מסיני חלק בתורה... ואמר כאן כי כל

יתרץ ק'ושיות ו'איבעיות, כי לעתיד לבוא יפתור אליהו הנביא את כל הספקות שבתורה, על ידי שילמד ממשה רבינו את שער הנ' שיגלה לו הקב"ה לעתיד לבוא, ועל ידי זה ישלים את האות ו' החסרה במילת "תיקו" להשלים את הצירוף "תיקון".

נפלא לרמז ענין זה במה שאמר הקב"ה למשה על פנחס הוא אליהו: "והיה הוא יהיה לך לפה", רמז לו הקב"ה שאליהו יהיה "לך לפה" - ל"ך בגימטריא נ', שיהיה השליח של משה רבינו מלך המשיח, למסור את תורתו משער הנ' לכל ישראל, ובכך בישר הקב"ה למשה שאף שלא זכה ביציאת מצרים לשער הנ', עם כל זאת יזכה להשיג שער הנ' בגאולה העתידה, וילמדו לכל ישראל על ידי אליהו.

פנחס הציל את ישראל מעריות שהן כנגד שער הנ' של הטומאה

בדרך המלך נלך לבאר לפי זה דברי רבי נתן שפירא, כי פנחס הוא אליהו זכה לפתור לישראל את כל הספקות בתורה, משום שזכה לגלות לישראל את ההלכה שנתעלמה מהם שהבועל ארמית קנאין פוגעין זו, על פי מה שנקדים לבאר עצתו הרעה של בלעם הרשע לבלק להכשיל את ישראל בעריות, כמו שכתוב (במדבר כד-ט): "לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים". והביא רש"י מה שפירשו בגמרא (סנהדרין קו): "אמר להם אלהיהם של אלו שונא זימה הוא".

אמנם לפי זה צריך ביאור איך יתפרש לפי זה מה שאמר בלעם: "אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים". והנה רש"י מפרש הכוונה בזה: "מקרא קצר הוא זה. איעצך להכשילם, ואומר לך מה שהן עתידין להרע למואב באחרית הימים". ובהשקפה ראשונה אין כאן שום רמז על מה שייעץ לו להכשיל את ישראל בעריות.

ונראה לבאר הענין בזה על פי מה שכתוב ביציאת ישראל ממצרים (שמות יב-לט): "ולא יכלו

להתמהמה". ומבואר בספרים הקדושים בשם רבינו האריז"ל הטעם לך, ומקור הדבר בסידור האריז"ל (הגדה של פסח ד"ה ולא יכלו להתמהמה), כי בהיותם בגלות מצרים שקעו ישראל במ"ט שערי טומאה, ואם היו נשארים עוד מעט במצרים היו שוקעים בני' שערי טומאה ולא היו יכולים לצאת משם לעולם.

וביאר השל"ה הקדוש (מסכת פסחים מצה עשירה דרוש א אות לג) הטעם, למה אם היו נכנסים בשער נ' של הטומאה לא היה אפשר להוציאם, על פי מה שכתוב (קהלת ז-ד): "זה לעומת זה עשה האלקים". נמצא כי כדי להוציא את האדם משערי טומאה צריך להיות כנגדו זה לעומת זה בשערי קדושה. לכן מאחר שמשה רבינו לא השיג רק מ"ט שערי בינה, לא היה יכול להוציאם רק ממ"ט שערי טומאה, אבל אם היו שוקעים בשער נ' של הטומאה לא היה יכול להוציאם משם.

אלא שעתה נשאר לנו לברר מהו שער נ' של הטומאה שלא שקעו בו ישראל ובזכות זה יצאו ממצרים. ונראה ללמוד דבר זה ממה שמבואר במדרש (ויק"ר לב-ה): "יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן הערוה, ונגדרו ישראל בזכותו. אמר רבי חייא בר אבא, כדאי היה גזור ערוה בעצמו שנגאלו ישראל על ידו". הרי מבואר כי האיסור של עריות הוא שער נ' של הטומאה, ומאחר שהיו ישראל גזורים בעריות ולא נפלו בשער נ' של הטומאה זכו לגאולה ממצרים.

בלעם התחכם להפיל את ישראל בני' שערי טומאה

והנה ידוע מה שהשוו חכמינו ז"ל כוחו של בלעם בטומאה לעומת כוחו של משה רבינו בקדושה, כמו שדרשו בספרי פרשת וזאת הברכה על הכתוב (דברים לד-י): "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, בישראל לא קם, אבל באומות העולם קם, ואיזה זה בלעם בן בעור". נמצא לפי זה כי מאחר שמשה רבינו לא זכה רק למ"ט שערי בינה, לכן גם כוחו של בלעם בטומאה לא היה רק מ"ט שערי טומאה.

לפי זה נראה כי כשהשיג בלעם בנבואתו, שלעתיד לבוא יגלה הקב"ה לישראל שער הנ' בבחינת: "תורה חדשה מאתי תצא", והשיג מזה שבכח שער הנ' של הקדושה יצליחו להתגבר על קליפת מואב לבטלה מן העולם, והרמז בזה כי מוא"ב בגימטריא מ"ט לרמז שכוחם הוא רק מצד מ"ט שערי טומאה, לכן כאשר ישיגו ישראל נ' שערי קדושה יצליחו להתעלות עליהם ולבטלם.

הנה כי כן זהו שאמר בלעם: "לכה איעצך [איך להתגבר על מה] אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים". שעתידים לעקור אותם מן העולם על ידי שיזכו להשיג נ' שערי בינה, ורמז לו בכך שהעצה היא להפילם בני' שערי טומאה, כדי לעכב אותם על ידי זה מלהשיג נ' שערי בינה, ועל כך מבארים חכמינו ז"ל שאמר לבלק: "אלהיהם של אלו שונא זימה הוא", כי איסור עריות הוא כנגד שער נ' של הטומאה.

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין ביתר שאת הרעיון הנשגב של רבי נתן שפירא, שפנחס הוא אליהו קיבל שכרו, שיזכה לפתור לישראל לעתיד לבוא את כל הספקות בתורה, אשר כפי שנתבאר יעשה כן על ידי שישג את שער הנ', וישלים בכך את האות ו' החסרה במילת "תיקו" לצירוף "תיקון".

לפי האמור הביאור בזה, כי על ידי שנזכר בהלכה שנשתכחה מכל ישראל: "הבועל ארמית קנאין פוגעין בו", הציל את כל ישראל מללכת בדרכו של זמרי בן סלוא שנכשל בעריות, ועל ידי זה הצילם שלא יפלו בני' שערי טומאה, לכן מדה כנגד מדה יזכה ללמוד ממשה רבינו את שער הנ' מצד הקדושה וילמדו לכל ישראל, כפי שהבטיח הקב"ה למשה: "והיה הוא יהיה לך לפה", במהרה בימינו אמן.

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ז לרפואה השלימה של האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני שתחי'

לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com